

ਵਿਨੀ ਮਿੱਤਲ ਜੋ

ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ— ਮੁਦਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਭਜਨ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਆਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨੀ
ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੁਆਰਾ - ਬਚਾਓ ਪੱਖ/ਜਵਾਬਕਰਤਾ

1979 ਦਾ ਆਰਐਸਏ ਨੰਬਰ 221

22 ਨਵੰਬਰ, 2004

ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ , 1908 - 0.23 ਆਰ.ਐਲ. 1 ਅਤੇ ਸ. 47 - ਉੱਤਰਦਾਤਾ 3 ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 1 ਅਤੇ 2 ਦੁਆਰਾ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ ਗਈ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਵਿੱਚੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਹਟਾਉਣਾ—ਕੀ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਇੱਕ ਧਿਰ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ — ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ, ਨਹੀਂ — ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਉਹ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਡਿਕਰੀ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸੀ - ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਯੋਗ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਕੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਖੋਜ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮੁੜ-ਨਿਆਇਕ ਹੋਣਾ - ਹੋਲਡ, ਨਹੀਂ - ਜਦੋਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਖ-ਰਖਾਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਤੀਜੇ ਦਾ ਕੋਈ ਬੰਧਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਮੁੜ-ਨਿਆਇਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ- ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ 47 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਐਸ. 47 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ - ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ, ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ।

ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁਦਈ/ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪਿਤਾ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਂ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬਾਕੀ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਮੁਦਈਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 23 ਦਾ ਨਿਯਮ 1 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਮੁਦਈ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਛੱਡ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਉਪਰੋਕਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨਿਰੋਲ ਹੈ। ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਕਿਸੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੇ ਖਰਚੇ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਸਮਝੇ ਜਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਅਵਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਅਵਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਕਿ ਆਖਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਮੁਦਈ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਫਾਂਸੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਵੀ ਉਪਰੋਕਤ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਬੇਸ਼ੱਕ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਉਕਤ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਉਪਰੋਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਅਵਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਚੱਕਰਵਿਊ ਤਰੀਕਾ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਅੱਗੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਪਹਿਲੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ (ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਦਈਆਂ) ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਕਤ ਇਤਰਾਜ਼ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਾ ਰੱਖਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਫਰਮਾਨ ਧਾਰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ 6 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1959 ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਫਰਮਾਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਨੰਬਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਸਾਬਕਾ ਡੀ5 ਨੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਤਰਾਜ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਾ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਇਤਰਾਜ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਖ-ਰਖਾਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਤੀਜੇ ਦਾ ਕੋਈ ਬੰਧਨ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 32)

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦਿਵਿਆ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਵੀ.ਕੇ. ਜੈਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸਨ

।

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਕੇ.ਐਸ.

ਨਿਰਣਾ

ਵਿਨੀ ਮਿੱਤਲ, ਜੇ.

(1) ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(2) ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ 8 ਵਿੱਘੇ 8 ਬਿਸਵੇ 6 ਬਿਸਵਾਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ। ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ: 1 ਅਤੇ 2 ਭਜਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ: 3, ਲਾਈ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ 6 ਅਪ੍ਰੈਲ 1959 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ।

(3) ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਸਲ ਮਾਲਕਾਂ ਤੋਂ ਝਗੜੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਭਾਵ ਭਜਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ।

6 ਮਾਰਚ, 1958 ਨੂੰ 2 ਵਿੱਘੇ 14 ਬਿਸਵਾ 3 ਬਿਸਵਾਸੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਲਾਈ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪਿਤਾ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ 3 ਮਈ, 1951 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ। ਲਾਇ ਸਿੰਘ, ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ: 3 (ਪਹਿਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ: 1) ਪੇਸ਼ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਐਕਸਪਾਰਟ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਧਰ, ਮੁਦਈ ਦੇ ਪਿਤਾ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਅਸਲ ਮਾਲਕ ਲਾਈ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਖਰੀਦੀ ਸੀ

ਅਤੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਚੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਪਰੋਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੁਦਈਆਂ, ਭਜਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕੀਰਤ ਸਿੰਘ, ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ। ਉਕਤ ਮੁਦਈਆਂ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਂ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ 'ਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਉਕਤ ਮੁਦਈ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਛੱਡਣ 'ਤੇ, ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਕੀ ਮੁਦਾਲਾ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਇ ਸਿੰਘ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਹੈ। 6 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1959 ਨੂੰ ਲਾਇ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਕ ਐਕਸਪੋਰਟ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(4) SaiThe3 ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 6 ਮਿਤੀ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ 1959 ਦਾ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਧਾਰਕਾਂ ਭਜਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕੀਰਤ ਸਿੰਘ (ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2) ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਕਤ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਅਮਲੀਜਾਮਾ ਪਹਿਨਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸਨੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਉਕਤ ਇਤਰਾਜ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ 20 ਅਕਤੂਬਰ, 1962 ਨੂੰ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿੰਗ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵੱਲੋਂ 10 ਨਵੰਬਰ, 1962 ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ (ਕਿਉਂਕਿ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ)। ਡਿਕਰੀ ਧਾਰਕਾਂ ਭਜਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਇਤਰਾਜ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਇਮਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਇਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਡਿਫਾਲਟ ਕਰਕੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਦੂਜੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਡਿਕਰੀ ਧਾਰਕਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਡਿਕਰੀ ਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਵਰਣਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। 24 ਫਰਵਰੀ, 1965 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ (ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਦਈ) ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਦੂਜੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਖਸਰਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਫਰਮਾਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਨੰਬਰ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਤਰਾਜ਼ਕਾਰਾਂ (ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਦਈਆਂ) ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। 24 ਫਰਵਰੀ, 1965 ਦੇ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਦੀ ਕਾਪੀ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਵਜੋਂ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। D3.

(5) ਇਤਰਾਜ਼ਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਾ ਉਠਾਇਆ। ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਡਿਕਰੀ ਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡਿਕਰੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਡਿਕਰੀ ਧਾਰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ (ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਦਈਆਂ) ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, - ਮਿਤੀ 22 ਅਕਤੂਬਰ, 1965 ਦੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ। ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮ ਦੀ ਕਾਪੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਵਜੋਂ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। D5.

(6) ਉਪਰੋਕਤ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(7) ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦਾ ਪਿਤਾ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਭਾਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਜਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 2 ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਸੀ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਮੁਦਈ

ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 6 ਅਪਰੈਲ 1959 ਦਾ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਜੋ ਕਿ ਸਿਰਫ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਲਾਈ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਰੁੱਧ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(8) ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੁਆਰਾ ਲੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਕੱਲੇ ਲਾਇ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਐਕਸਪਾਰਟ ਡਿਕਰੀ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫਰਮਾਨ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਲਾਇ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਕਤ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਫਰਮਾਨ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਾਂਭਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਢਲਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁੜ-ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(9) ਮੁਕੱਦਮਾ v ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ , - 16 ਮਾਰਚ, 1969 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਡਿਕਰੀ ਦੁਆਰਾ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਚੁੱਕਿਆ। ਅਪੀਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਰੈਜ਼-ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਬਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਸੋਧ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੋਧ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਨਵੇਂ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮੁਦਈ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਖੋਜ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਨਿਆਂਇਕਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਮੁੜ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ। ਸਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ। ਰੀ-ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਰੀ-ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਵੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਸਫਲ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

(10) ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਉਠਾਇਆ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨਤੀਜੇ ਦਰਜ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਨਿਆਂਇਕਤਾ ਦੇ ਵਾਧੂ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਾਕੀ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਤਲਬ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ 8 ਫਰਵਰੀ, 1978 ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਕੁੱਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 463 ਅਤੇ 464 ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਹਨ ਪਰ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਬਾਕੀ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਬਣੇ। ਸਿੱਖਿਅਤ

ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਦਈ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਲੈਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਪਾਬੰਦ ਸਨ ਅਤੇ ਵੱਖਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ।

ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੁੱਖ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਆਧਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਨੇ ਸਿੱਖਿਅਕ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ 8 ਫਰਵਰੀ, 1978 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਸਿੱਖਿਅਕ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਸਿੱਖਿਅਕ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ

ਮੁਦਈ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਅਕ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 463,464, 465 ਅਤੇ 466 ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਗੈਰ-ਸੰਚਾਲਨਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਅਕ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਸਿੱਖਿਅਕ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਦਈਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

(11) ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(12) ਪਹਿਲੇ ਸੈੱਟ 'ਤੇ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਪੰਜਾਬ ਕੋਰਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਾਲ 1979 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। **ਘਨਪਤ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਦੇਵੀ (1)** ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੂਰੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ (ਪੰਜਾਬ ਕੋਰਟਸ ਐਕਟ) ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 100 ਦੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 1976 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਠੋਸ ਸਵਾਲ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ **ਕੁਲਵੰਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਮਾਨ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਐਲ.ਆਰ. ਅਤੇ ਹੋਰ (2)** ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 1976 ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੰਜਾਬ ਕੋਰਟਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 100, ਸੈਕਸ਼ਨ 41 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਭਾਵ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 100 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪਏਗੀ।

(13) ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ:

(a) ਕੀ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਾਂ ਜਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਇੱਕ ਧਿਰ ਹੈ?

(1) ਏਆਈਆਰ 1978 ਪੀ.ਬੀ. & Hy. 137

(2) ਜੇਟੀ 2001 (4) ਐਸਸੀ 158

(b) ਕੀ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਦਾਅਵਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਜੇ

ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਕਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ?

(c) ਕੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਖੋਜ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਅਗਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮੁੜ-ਨਿਆਇਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

(14) ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਕੀਤੀ।

(15) ਮੈਂ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਵੀ.ਕੇ. ਜੈਨ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਕੇ.ਐਸ. ਚੀਮਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

(16) ਮੁਦਈਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਵੀ.ਕੇ. ਜੈਨ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਭਜਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ 6 ਮਾਰਚ, 1958 ਨੂੰ 2 ਵਿੱਘੇ 14 ਬਿਸਵੇ ਅਤੇ 3 ਬਿਸਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੰਬਰ 3 ਲਾਈ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਖਰੀਦੀ ਸੀ। ਲਾਇ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਦਈਆਂ ਦੇ ਪਿਤਾ, ਅਰਥਾਤ, ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਵਾ ਕੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਲਾਈ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਖਰੀਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ, ਉਪਰੋਕਤ ਮੁਦਈਆਂ (ਭਜਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕੀਰਤ ਸਿੰਘ) ਨੇ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਛੱਡਣ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ। ਉਕਤ ਮੁਦਈਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ 'ਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਕਤ ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 6 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1959 ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਲਾਇ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਇਕ ਐਕਸਪਾਰਟ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫਰਮਾਨ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸ. ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ, ਭਾਵ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫਾਂਸੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ।

ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ. ਵਿਦਵਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀਆਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਪਹੁੰਚ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਨਿਰਣਾਇਕਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਜੈਨ ਨੇ ਸਾਬਕਾ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਡੀ 3, 24 ਫਰਵਰੀ, 1965 ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਦਈਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਦੇ ਪਿਤਾ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਗੈਰ-ਸੰਭਾਲਣਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦੇ ਕੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਫਿਰ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਟਿੱਪਣੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਚ ਸਾਬਕਾ. ਡੀ 5, ਮਿਤੀ 27 ਅਕਤੂਬਰ, 1965, ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ (ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਦਈਆਂ) ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਪਹਿਲੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਡਿਫਾਲਟ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਨਵੀਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਫਿਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਤਰਾਜ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਯੋਗ ਨਾ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਡਿਕਰੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦਿਤ ਡਿਕਰੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਸ਼ਨ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਇੱਕ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(17) ਸ਼੍ਰੀ ਜਾ ਸ਼੍ਰੀ ਜੈਨ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਤਰਾਜ਼ ਸਿਰਫ ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਸਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ 'ਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਵਿਖਿਆਨ ਕਰਦਿਆਂ ਵਿਦਵਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਕਤ ਮੁਦਈਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਧਿਰ ਬਣਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 3 ਅਤੇ 2 ਨੂੰ ਬਿਉਹਾਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਖਿਲਾਫ 6 ਅਪ੍ਰੈਲ 1959 ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਡਿਕਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਅਵਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀਆਂ ਦੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਸਨ, ਨਿਆਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਗੜ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਸਨ।

Karnail Singh and others v. Bhajan Singh (deceased) 9
through his legal representatives and others
(Viney Mittal, J.)

(18) ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ-ਉੱਤਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਕੇ.ਐਸ.ਚੀਮਾ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਚੀਮਾ ਨੇ, ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰੀ ਨਾਲ, ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੋਜਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਚੀਮਾ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ 6 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1959 ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਵਿਰੁੱਧ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ 20 ਅਕਤੂਬਰ, 1962 ਨੂੰ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੁੜ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਦਈ ਕਿਉਂਕਿ 10 ਨਵੰਬਰ 1962 ਨੂੰ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ / ਡੀ 3, 24 ਫਰਵਰੀ, 1965 ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਚੀਮਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੂਜੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰੱਖ-ਰਖਾਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਤਰਾਜ਼ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਵੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, - ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਾਬਕਾ. 22 ਅਕਤੂਬਰ, 1965 ਨੂੰ ਡੀ 5. ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਇਤਰਾਜ਼ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖੋਜ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਸ਼੍ਰੀ ਚੀਮਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਨਿਰਣਾਇਕਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਿ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਦਈਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਰਾਹੀਂ, ਉਹੀ ਵਿਵਾਦ ਦੁਬਾਰਾ ਉਠਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(19) ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਉੱਤਰਕਾਰਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵੀ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਬਾਰ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਚੀਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਿਸੇ ਵੱਖਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੂਟ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਪਿਛਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਕਤ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਮੌਜੂਦਾ ਵੱਖਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 47 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਪੱਟੀ ਨੂੰ ਮਾਰਦਾ ਹੈ। ਕੋਡ. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ **ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਉਰਫ ਬਿਸ਼ਨ ਸਰੂਪ ਬਨਾਮ ਸ਼ਫੀ-ਉਲ-ਜ਼ਮਾਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (3) ਵਿੱਚ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।**

(20) ਮੈਂ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(21) ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਜੋ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਉੱਠਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪਿਤਾ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਧਿਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੁਆਰਾ 6 ਮਾਰਚ, 1958 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਕਤ ਮੁਦਈਆਂ ਵੱਲੋਂ ਉਕਤ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਮ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਲੜੀ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣ ਲਈ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਕਤ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇਕੱਲੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 3 ਲਾਇ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਰੀ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਮੁਦਈਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਆਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਂ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚੋਂ ਕੱਟਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬਾਕੀ ਬਚਾਓ ਪੱਖ, ਲਾਈ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ *ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।* ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਮੁਦਈਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 23 ਦਾ ਨਿਯਮ 1 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਮੁਦਈ, ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਛੱਡ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਉਪਰੋਕਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨਿਰੋਲ ਹੈ। ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਕਿਸੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੇ ਖਰਚੇ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਅਵਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਅਵਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਮੁਦਈ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਕਿ ਆਖਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਮੁਦਈ ਲਾਈ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਫਾਂਸੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਵੀ ਉਪਰੋਕਤ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਬੇਸ਼ੱਕ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਉਕਤ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਰੁੱਧ। ਉਪਰੋਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਅਵਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਚੱਕਰਵਿਊ ਤਰੀਕਾ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(22) ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ) ਦੀ *reliance placed on Srita Cheema on the issue* ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ, ਜਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਅਵਾ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਧਾਰਾ 47 ਜਾਂ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 21 ਨਿਯਮ 58 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ, ਮੈਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 1 ਨਿਯਮ 23 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਕਤ ਨਿਯਮ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖੋਜ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

(23) **ਸੁਰਿੰਦਰ ਨਾਥ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (4)** ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਡਿਕਰੀ ਧਾਰਕ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਰੇ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਜਾਂ ਰਚਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੁਆਰਾ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋਵੋ, ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਫੌਰਮ ਵਿੱਚ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ, ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ

(3) AIR 1944 (31) Lahore 273

ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਉਸਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੇ ਕੇਸ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਫ਼ਰਮਾਨ ਅਧੀਨ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਇਹ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸਨੂੰ ਕੁਰਕੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਡਿਕਰੀ ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਿਰਣੇ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਡਿਕਰੀ ਧਾਰਕ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਕੁਰਕ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਬਰੀ ਹੋਈ ਧਿਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਦੇ ਅਧੀਨ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵੱਖਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਜੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 47।

(24) **ਕਟਰਾਗੱਡਾ ਚੀਨੀ ਰਮਈਆ ਬਨਾਮ ਚਿਰੂਵੇਲੀਆ ਵੈਕਨਰਾਜੂ ਅਤੇ ਹੋਰ (5)** ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਪੂਰੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਨਾ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਸਹੀ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਅੱਗੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਇੱਕ ਧਿਰ ਹੋਣ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(25) **ਹੀਰਾ ਲਾਈ ਪਟਨੀ ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਕਾਲੀ ਨਾਥ (6)** ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਫਾਇਦੇ ਦੇ ਨਾਲ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

“ਕਿਸੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਸ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਸੀ।

- (4) ਏਆਈਆਰ 1944 (31) ਲਾਹੌਰ 294
- (5) ਏਆਈਆਰ 1954 ਮਦਰਾਸ 864
- (6) ਏਆਈਆਰ 1962 ਐਸਸੀ 199

ਇਹ ਭਾਵ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਇਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸੀ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਜਾਂ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਗਰਾਊਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਧਿਰਾਂ ਉੱਤੇ.

(26) ਬਨਾਮ ਜੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (7) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ I x ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ:

“ਸੈਕਸ਼ਨ 47 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਜਾਂ ਫਰਮਾਨ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੁਆਰਾ। ਧਾਰਾ 47 ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਇਸ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ, ਸੋਧ ਜਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਖਰੀਆਂ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹਨ।

ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੂਖਮ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਤੰਗ ਨਿਰੀਖਣ ਮੋਰੀ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਯੋਜਨਾ ਹੈ ਕਿ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਕੋਰਟ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਦੇ ਤਹਿਤ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਆਧਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਇਹ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।”

(27) ਉਪਰੋਕਤ ਅਧਿਕਾਰਤ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਡਿਕਰੀ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਲੈਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ ਸੀਮਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ। ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ।

(28) ਹੱਥ ਵਿਚਲੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਇਹ ਜ਼ਾਹਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਜ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਕੱਟਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਫਿਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ

6 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1959 ਨੂੰ ਲਾਇ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫਰਮਾਨ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਫਰਮਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

Karnail Singh and others v. Bhajan Singh (deceased) 14
through his legal representatives and others

(19) *ਨਿਰਣਾ* ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿ ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ

ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੁੜ ਨਿਰਣਾਇਕਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਉਪਰਕਤ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਹੈ। ਮੁੜ ਨਿਰਣਾਇਕਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੀ ਪਿਛਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(30) ਬਨਾਮ ਦਰਿਆਓ ਕੁੰਵਰ (8) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੁਝ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

“ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਾਬਕਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਸਾਬਕਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ, ਜਾਂ ਮੁਦਈ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਡਿਫਾਲਟ ਲਈ, ਜਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਗੈਰ-ਜ਼ੁਆਇੰਡਰ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਗਲਤ ਜੱਥੇਬੰਦੀ ਜਾਂ ਬਹੁਪੱਖੀ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਜਾਂ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਰੇਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਤਕਨੀਕੀ ਗਲਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਜਾਂ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਪੱਤਰ ਜਾਂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਡਿਕਰੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਸਫਲਤਾ ਲਈ ਲਾਗਤਾਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਾਂ ਗਲਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਮੁਦਈ 'ਤੇ ਵਾਧੂ ਕੋਰਟ-ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਲਈ ਜਿਸਦਾ ਮੁੱਲ ਘੱਟ ਸੀ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਇਹ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ (ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ) ਨਿਰਣਾ ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਬਾਅਦ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ *ਮੁੜ ਨਿਰਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।*”

15 (31) ਇਨਸੀਆ ਮਾਰਟਿਨਸ ਬਨਾਮ ਨਿਰਣਾਇਕਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ (9) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ (10) ਕੇਸ , ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ:

"ਪਹਿਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਤਕਨੀਕੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਬੋਲ ਸਕਦਾ। ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੀ ਪਟੇਦਾਰ ਵਜੋਂ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਪਟੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਰੇ ਹੋਏ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਅਗਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਨਿਰਣਾਇਕਤਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਦੂਜੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ।"

(32) ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਵੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਪਹਿਲੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ (ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਦਈਆਂ) ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ / ਡੀ 3 ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਕਤ ਇਤਰਾਜ਼ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਾ ਰੱਖਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਫਰਮਾਨ ਧਾਰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ 6 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1959 ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਫਰਮਾਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਨੰਬਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਸਾਬਕਾ. ਡੀ5 ਨੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਤਰਾਜ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਾ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਇਤਰਾਜ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਖ-ਰਖਾਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਤੀਜੇ ਦਾ ਕੋਈ ਬੰਧਨ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਨਿਰਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਗਣੇਸ਼ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਦਰੀਨਾਰਾਇਣ ਲਾਹੋਟੀ ਬਨਾਮ ਸੰਜੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਜਮਨਾਪ੍ਰਸਾਦ ਚੌਰਸੀਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (10) ਵਿੱਚ ਇਹ ਗੱਲ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ , ਤਾਂ ਰਿਜ਼ੂਡੀਕਾਟਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

(33) ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਵੀ ਜਾਹਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਚ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਐਕਸ. D3 ਅਤੇ D5 ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਨਿਰਣਾਇਕਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਪੱਟੀ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

(34) ਇਸ ਅਟਾ ਬੱਸਟ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 1byrthei ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਲੱਭਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ, ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

"7. ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਕਸੁਰਤਾ ਦੌਰਾਨ ਖਸਰਾ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਹੈ। ਲਾਈ ਸਿੰਘ ਨੇ 3 ਮਈ 1951 ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 1 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰਾਂ ਸਮੇਤ 2 ਵਿੱਘੇ 14 ਬਿਸਵਾ 3 ਬਿਸਵਾਂਸ ਟੀਬੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ: 1 ਅਤੇ 3 ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਵਿਕਰੀ ਜਮਾਂਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ ਸੀ। 1943. 1951 ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਇਕਸੁਰਤਾ ਹੋਈ। ਵਿਕਰੇਤਾ ਜਾਂ ਖਰੀਦਦਾਰ ਜੋ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਹਨ, ਨੇ ਉਕਤ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਇੰਤਕਾਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਜ਼ਮੀਨ

(9) 1993 (3) S.C.C. 123

(10) 2004 (7) S.C.C. 482

ਦਾ ਇਹ ਟੁਕੜਾ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ: 1 ਅਤੇ 2 ਨੂੰ ਵੇਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਕਸੁਰੀਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਲਾਈ ਸਿੰਘ ਵਿਕਰੇਤਾ ਅਤੇ ਤੇਜ ਕੌਰ ਅਤੇ ਰਾਮ ਕੌਰ ਦੀ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਇਕੱਲੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਕਾਈ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਲਾਈ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਤੇਜ ਕੌਰ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ: 1 ਅਤੇ 2 ਨੇ 1958 ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਾਲ 1943-44 ਲਈ ਪੁਰਾਣੇ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ ਜਮਾਂਬੰਦੀ ਦੇ ਕੇ ਖਰੀਦੀ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਦੇ ਪਿਤਾ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਲਾਈ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਖੱਸਰਾ ਨੰਬਰਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਇਕ ਪਾਸਟ ਡਿਕਰੀ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਲ 1943-44 ਲਈ ਜਮਾਂਬੰਦੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬਚਾਅ ਪੱਖ। ਭੰਬਲਭੂਸਾ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰ: 1 ਅਤੇ 2 ਨੂੰ ਕੋਈ ਖਾਸ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ ਅਲਾਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਖਰੀਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੈਂਡਰ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਲਈ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੀ ਕਿ ਏਕੀਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਸ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਇੱਕ ਪੱਖ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

8. ਮੁਦਈ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ

ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 1 ਅਤੇ 2 ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵੇਚੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮਲਕੀਅਤ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਵਿਕਰੇਤਾ ਇੱਕ ਖਾਸ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਮਾਲਕ ਸਨ। ਜੇਕਰ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਸਿਰਲੇਖ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਿਰਲੇਖ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ। ਮੁਦਈ ਨੇ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 463, 464, 465 ਅਤੇ 466 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਮੁਦਈ ਦੀ ਬਾਡੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ ਮੁਦਈ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਆਏ। ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰਾਂ ਸਬੰਧੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਲਾਈ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 463, 464 ਵੇਚੇ ਗਏ ਸਨ - ਇੰਤਕਾਲ ਐਕਸ. ਪੀ/3. ਪਰਿਵਰਤਨ ਸਿਰਲੇਖ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਇਹ ਪਰਿਵਰਤਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ Ex. ਪੀ/3 ਕਿ ਇਹ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦਾ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 463 ਅਤੇ 466 ਦਾ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

9. ਬਾਕੀ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ ਮਾਲਕਾਂ ਤੋਂ ਖਰੀਦੇ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮਾਲਕਾਂ ਵਜੋਂ ਜਮਾਂਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਨ। ਇੱਕ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਜੋ ਇੱਕ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਸਿਰਲੇਖ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗੀ। ਦੂਜੇ ਪੱਖ ਲਈ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਕਰੇਤਾ ਕੋਲ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸਿਰਲੇਖ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਾਰਨ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰਾਂ ਦਾ

Karnail Singh and others v. Bhajan Singh (deceased) 17
through his legal representatives and others
(Viney Mittal, J.)

ਇੰਤਕਾਲ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਾ ਕਰਵਾਉਣ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਏਕੀਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖਰੀਦੇ ਗਏ ਸਨ। ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੰਤਕਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈਣ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਪਾਰਸਲ ਅਲਾਟ ਹੋ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰਾਂ ਨੂੰ ਖਰੀਦਿਆ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਕਤ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਮੰਨਦੇ ਹਨ।

10. ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿਚ, ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। 2 ਵਿੱਧੇ ਦਾ ਰਕਬਾ

14 ਬਿਸਵਾਸ 3 ਬਿਸਵਸੀ ਪੱਕਾ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 1 ਅਤੇ 2 ਨੂੰ ਲਾਈ ਸਿੰਘ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 3 ਦੁਆਰਾ ਵੇਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ ਖੱਟਾ ਨੰ: 59 (ਐਲ), 159 (8 ਵਾਂ) 159 ਅਤੇ 161 ਮਿ., 159 ਮਿ. ਦੁਜਾ), ਅਤੇ 159 ਮਿ. (6 ਵਾਂ) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖਤੌਣੀ ਇਸਤੇਮਲ ਸਾਬਕਾ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਡੀ.ਸੀ.

ਇਹ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਰ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਨਕਸ਼ ਹਕਦਰਵਾਰ ਵਿੱਚ, ਜਿਸਦੀ ਨਕਲ ਸਾਬਕਾ. ਡੀ.ਬੀ., ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਖੱਟਿਆਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟੁਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਪਤਾ। ਵਿਡੀਓ ਸੇਲ ਡੀਡ, ਐਕਸ. ਇੱਕ ਖੱਟੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਡੀ/ਐਲ ਨਹੀਂ ਵੇਚੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਿਹੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੱਟਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੀ ਅਤੇ ਖੱਟਿਆਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਤੈਅ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਖੱਟੇ ਵਿੱਚੋਂ ਖਾਸ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੁਦਈ 463, 464, 465 ਅਤੇ 466 ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

(35) ਸਿੱਖਿਅਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 463, 464, 465 ਅਤੇ 466 ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਵੀ ਧਿਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੰਬਰ 463, 464, 465 ਅਤੇ 466 ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ।

(36) ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਕਾਨੂੰਨ (ਏ), (ਬੀ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਨ।

(37) ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਹੇਠਾਂ ਸਿੱਖੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 463, 464, 465 ਅਤੇ 466 ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਉਪਰੋਕਤ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭਾਕੀਰ ਸਿੰਘ